

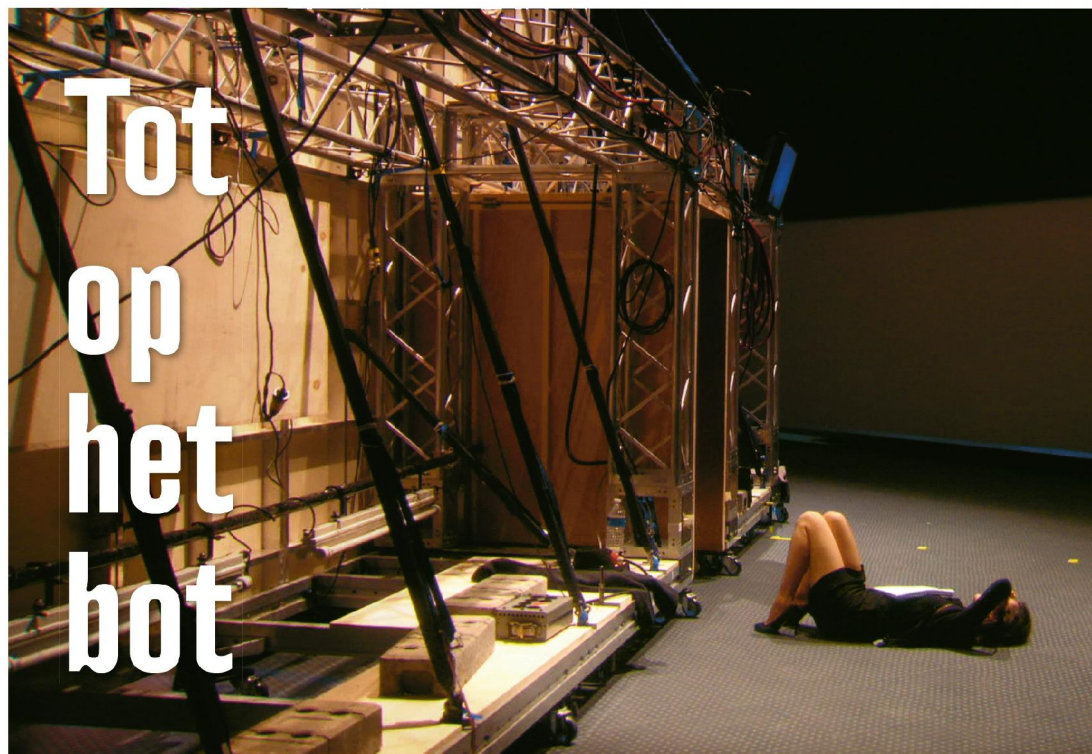
Acteurs doen altijd alsof en zijn daarom gif voor een documentaire, dachten Paul Cohen en Martijn van Haalen. Tot ze op de huid van Toneelgroep Amsterdam gingen zitten.

Het uur van de wolf

▶ NEDERLAND 2, 23.00-0.00 UUR

‘Ik ben er niet gelukkig mee dat jullie hier zijn, ik vind dat een repetitieproces een privéaangelegenheid is,’ zegt Roeland Fernhout, zittend in het donker. ‘Het is een wonderdje, je moet niet laten zien hoe het tot stand komt.’ Maar documentairemakers Paul Cohen en Martijn van Haalen doen het toch, en nog veel meer: genadeloos leggen ze de acteurszielen van Fernhout en zijn collega’s bloot.

Nu hadden die er ook zelf om gevraagd: Toneelgroep Amsterdam bestaat 25 jaar en vroeg daarom de makers van onder meer de kroonde documentaire *Janine* om een film over het gezelschap te maken. ‘We hebben lang getwijfeld of we het moesten doen,’ zegt Paul Cohen. ‘Acteurs zijn nooit zichzelf, houden altijd een façade op, dachten we. En dat is gif voor documentaire, waarin we de werkelijkheid willen laten zien.’ Toen

Tot op het bot

de makers bedachten dat juist dát het onderwerp moest worden, werd het pas echt interessant. Ze volgden Halina Reijn, Hans Kesting, Barry Atsma, Roeland Fernhout en regisseur Ivo van Hove bij de repetities voor het stuk *Husbands*. Ook interviewden ze hen langdurig en intensief, waarbij ze

af en toe de lamp aan- en uitzetten, zogenaamd de camera afzetten en provocerende vragen stelden. ‘We probeerden dat eeuwige geacteerd, dat overbewustzijn van ze zo ver mogelijk door te prikken, door aan de randjes te filmen. Soms hadden ze dat door, en dat effect werkte juist weer goed.’

Tijdens de repetities voor *Husbands* moeten de vier acteurs juist wel in hun rol zitten. Dat proces legden Cohen en Van Haalen op een haarscherpe, bijna ongemakkelijke manier vast. Met de zachte maar besliste aanwijzingen van Van Hove maken de spelers zich de heftig emotionele scènes eigen.

Wat er van Halina Reijn
over is na een repetitie

‘We zijn dan misschien wel aan het spelen, maar we zijn wel op een hardcore manier met emoties bezig,’ zei Reijn, die in het stuk zeven vrouwenrollen op zich neemt. Vooral haar blijft niets bespaard. Ze wordt aangerand, bespot en vernederd door de drie macho’s en huilt,

schreeuwt en vleit zich de dag door. ‘Dat is voor mij net zo walgelijk als het lijkt,’ beweert ze. De acteurs gebruiken de gevoelens uit hun eigen leven dagelijks op het toneel. ‘Dat moet wel iets met je doen,’ bevestigt Kesting. ‘Acteur zijn is een heel gevoelige manier van in het leven staan,’ zegt Atsma.

Af en toe stoppen de acteurs midden in een scène en merken we hoe zeer ze zich bewust zijn van waar ze eigenlijk mee bezig zijn. ‘Wat hebben we voor beroep, echt,’ zegt Reijn half grappend in de camera, om zich daarna weer wellustig op Fernhout te storten. Cohen is anders naar het acteervak gaan kijken, zegt hij. ‘Het is een onvoorstelbaar intensief beroep, waarin je niet alleen je lichaam, maar ook je geest toepast op je werk. Die dagelijkse confrontatie met je hele zielenleven heeft een flinke impact op je persoon.’

Bloot – een film over acteren verkent het grijze gebied tussen echt en gespeeld en kijkt daarbij diep naar binnen bij de hoofdpersonen. Cohen en Van Haalen hebben hun opdracht, een documentaire over een toneelgezelschap, daarmee ruimschoots overtroffen.

ELJA LOOIJESTIJN

Het is ook Toneelgroep-Amsterdamweek op Cultura 24, zie p. 39